

Wat kijkt de Chinees?

Pieter Fleury

CHRIS EVERTS

In **TV China** geven vijf gasten (Chinezen en China-kenners) commentaar op Chinese tv-fragmenten: soaps, reality tv, documentaires en spelletjes.

DOOR ELJA LOOIJESTIJN

HET wemelt deze zomer van de programma's over China, maar intussen hebben wij westerlingen geen idee waar de 1,2 miljard Chinezen zélf naar kijken. Dankzij *TV China* komt daar verandering in. Het programma toont Chinese televisiefragmenten, waarop drie Chinezen en twee Nederlanders commentaar geven.

'Het Chinese tv-aanbod is overweldigend,' zegt eindredacteur en regisseur Pieter Fleury. 'Er zijn in totaal meer dan drieduizend tv-kanalen. Nadat ik dankzij een Chinese vriend allerlei fragmenten had kunnen selecteren, moest ik bij al die stations de juiste mensen zien te vinden om te vragen of we ze in Nederland uit mochten zenden. Toen dat eenmaal voor elkaar was, moesten de autoriteiten het nog goedkeuren. Gelukkig kreeg ik de juiste man bij de centrale regering te pakken, die toestemming gaf. Ook hebben we binnen drie weken een journalistenvisum gekregen, wat heel uitzonderlijk is. Ik denk dat ze het leuk vonden dat we de moeite namen om hun cultuur door hun eigen ogen te laten zien.' Fleury en presentatrice Julie O'Yang togen naar China om daar hun uiteenlopende gasten te ontmoeten. Fleury: 'We spreken met Yang Rui, presentator op de Engelstalige versie van de staatszender CCTV, en met de Ne-

derlander Mark van der Chijs, de oprichter van TuDou, de Chinese YouTube. We ontmoeten Zhang Tong Dao, professor aan de universiteit van Peking, maar ook Zhang Hua, een kapster die documentairemaakster werd. In Nederland filmde we professor Stefan Landsberger, die sinologie doceert aan de universiteiten van Leiden en Amsterdam. Ze vertellen over thema's als propaganda, de wens van de jeugd, één-kindpolitiek, liefde, en de staat als "vader" van de Chinezen.'

Julie O'Yang, schrijfster van Chinese afkomst, maakt in *TV China* haar debuut als presentatrice. 'Ik woon al achttien jaar niet meer in China, maar ik volg de Chinese televisie wel op internet. Nederlandse programma's over China kijk ik niet veel. Doordat ze zo gepopulariseerd zijn, zijn ze nogal vlak. En ik erger me vreselijk aan de verkeerde uitspraak van de namen.' De rol van interviewer beviel O'Yang goed. 'Op veel vragen die ik stel, heb ik zelf een antwoord. Maar ik heb me in de kijker verplaatst. Tegelijk kan ik dankzij mijn achtergrond sneller tot de kern komen. Ik heb steeds geprobeerd die balans te vinden. Verder praat ik gewoon zoals ik altijd met mensen praat.'

Niet kritisch

De makers willen dat *TV China* van binnenuit een beeld van China geeft dat we nog niet kennen. 'Wie de programma's bekijkt, zal tot de ontdekking komen dat China enorm aan het veranderen is,' zegt O'Yang, 'al blijft de essentie hetzelfde: Chinezen zijn zeer gehecht aan traditie en het Chinees zijn. Ze houden van hiërarchie, van harmonie en zijn absoluut niet kritisch. Zelfspot is hun vreemd. Maar China heeft een nieuwe verpakking gekregen:

eentje van popcultuur en soaps. Daardoor komt het blijmoedig over. Ik hoop dat het land daarom voor westerlingen makkelijker te benaderen wordt.'

De Partij houdt nog steeds toezicht op alle televisie. Dat is op sommige momenten duidelijker dan op andere, zegt Fleury. 'Een aantal programma's is net zo commercieel en sappig als wij ze kennen. De insteek van documentaires schuift echter steeds meer op, van door de staat gepropageerde verhalen over het mooie China naar een meer journalistieke benadering. Vroeger ging het bijvoorbeeld alleen maar over hoe mooi de Muur was. Er zat helemaal geen sociale component in. Nu wordt het kritischer. Daar zijn de propagandamakers ongetwijfeld niet blij mee. Maar op die manier zie je dat de grenzen opschuiven. Hoewel er natuurlijk nog steeds niets wordt uitgezonden zonder toestemming van het ministerie.' 'Er zijn altijd Chinezen geweest die de grenzen opzochten, taboes doorbraken en speelden met de regels van de censuur,' zegt O'Yang. 'Maar nu speelt commercie ook een steeds grotere rol. De staat wil namelijk ook dat de tv-zenders commerciëler worden.' Ondanks de medewerking van de autoriteiten merkten de programmamakers wel iets van censuur. O'Yang: 'Ik wilde graag over Tibet praten, en over het opkomende nationalisme in China, maar daar wilden we niet op ingaan. De geïnterviewden bleven om de hete brij heen draaien. Dat hoort ook bij de Chinese volksaard: men hangt de vuile was niet buiten.'

TV China

▶ MAANDAG T/M VRIJDAG, NED 2, 22.45-23.30